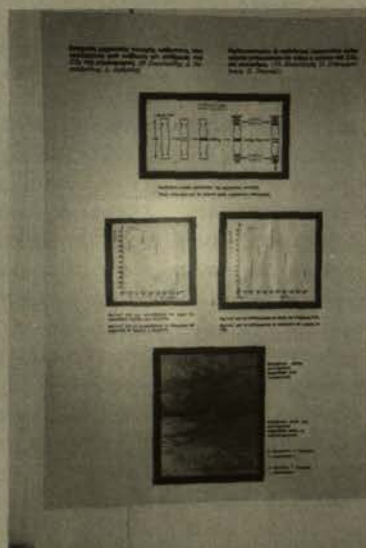

Έκθεση: Μνημεία και Ατμοσφαιρική ρύπανση

Αθήνα 23 Σεπτεμβρίου - 8 Οκτωβρίου 1992

Στο κτίριο «Κωστής Παλαμάς» του Πανεπιστημίου Αθηνών έλαβε χώρα από την 23η Σεπτεμβρίου μέχρι την 8η Οκτωβρίου 1992 η έκθεση «Μνημεία και Ατμοσφαιρική Ρύπανση». Η έκθεση οργανώθηκε από το Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο Αθηνών και τον οργανισμό Italia Nostra - τμήμα Ρώμης, υπό την αιγίδα του Ιταλικού Υπουργείου Εξωτερικών. Στην παρουσίαση των εκθεμάτων συμμετείχε η Ελληνική Επιτροπή Συντήρησης των Μνημείων της Ακρόπολης με παρουσία της ερευνητικής δουλειάς που έχει γίνει στα εργαστήρια της Φυσικοχημείας και Εφαρμοσμένης Ηλεκτροχημείας του Τμήματος ΕΜΠ Χημικών Μηχανικών με τον καθηγητή Θ. Σκουλικιδη και τους συνεργάτες του. Το θέμα αφορούσε τη συντήρηση των μαρμάρων από τις φθορές και την εφαρμογή τεχνικών συντήρησης από το Εργαστήριο Συντήρησης της Ακρόπολης, την κ. Ε. Παπακωνσταντίνου και τους συνεργάτες της. Στον

διγλωσσο οδηγό υπάρχει επίσης και η δουλειά που έγινε από τον καθηγητή Δ. Ζήβα του τμήματος Αρχιτεκτόνων και τους συνεργάτες του για την επισήμανση των φθορών στα μνημεία της Αθήνας.

Στη συζήτηση στρογγυλής τράπεζας με θέμα το αντικείμενο της έκθεσης έλαβε μέρος και ο καθηγητής του τμήματος Αρχιτεκτόνων Χαρ. Μπούρας, ως πρόεδρος της επιτροπής για την συντήρηση των μνημείων της Ακρόπολης, ο Καθηγητής Θ. Σκουλικιδης ως ο ειδικός για τις φυσικοχημικές επεμβάσεις στα μνημεία της Ακρόπολης και ο Επίκουρος Καθηγητής Κ. Χολέβας του Τμ. Αρχιτεκτόνων.

Η παρουσίαση των ερευνητικών εργασιών και αποτελεσμάτων του καθ. Θ. Σκουλικιδη έκαναν αίσθηση για την πρωτοτυπία τους. Η δουλειά των Ιταλών που απεικόνιζε φθορές διαφόρων μνημείων στην Ευρώπη, έκανε εντύπωση την αισθητική - εκπαιδευτική αρτιότητα της.

ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΕΤΣΟΒΙΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

Το σκεπτικό του Μουσικού Τμήματος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου είναι να προσφέρει με κάθε δυνατό τρόπο στους Φοιτητές μας πολιτιστική προσέγγιση και έκφραση από ομάδες (συλλογική έκφραση).

Έτσι, εκτός από τη Χορωδία και την Ορχήστρα, οργάνωσε και άλλους τομείς, όπως:

- α) Μαθήματα μουσικών οργάνων
- β) Μουσικολογία
- γ) Μουσική έρευνα με Η/Υ
- δ) Βυζαντινή Μουσική και Δημοτικά τραγούδια
- ε) Χορευτικό τομέα με δημοτικούς, λαϊκούς και μοντέρνους χορούς
- στ) Θεατρικό Τομέα, του οποίου η πρώτη παράσταση έγινε στα πλαίσια της Β' Πολιτιστικής Πανεπιστημιάδας στις 24.10.92 στο θέατρο της Φοιτητικής Εστίας στον Ζωγράφου.

Επειδή μέχρι σήμερα, τουλάχιστον στον τομέα της μουσικής, το Μουσικό Τμήμα δεν μπορούσε να χορηγήσει στους Φοιτητές του Πτυχίο ή Δίπλωμα, παρά μόνο μια βεβαίωση σπουδών, αποφάσισε την ίδρυση Ωδείου.

Η ιδέα αυτή βρήκε σύμφωνο τον τότε Πρύτανη κ. Γεώργιο Νουτσόπουλο, ο οποίος εισήγαγε το θέμα στο Δ.Σ. της Φοιτητικής Λέσχης ΕΜΠ και στη συνέχεια στη Σύγκλητο του Ιδρύματος. Και τα δύο Σώματα εισηγήθηκαν ομόφωνα την **ίδρυση και λειτουργία Ωδείου στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο** και στις 24 Μαρτίου του 1992, στο δεύτερο τεύχος (με αριθμό 209) φύλλου της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, δημοσιεύθηκε η απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού.

Έτσι η **Ίδρυση και Λειτουργία Ωδείου στο Ε.Μ. Πολυτεχνείου σήμερα είναι παραπραγματικότητα!**

Το Ωδείο ΕΜΠ διοικείται από τριμελή Διοικούσα Επιτροπή, με Πρόεδρο τον τ. Πρύτανη Καθηγητή ΕΜΠ Γ. Νουτσόπουλο και μέλη τον Πρόεδρο του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Καθηγητή κ. Διονύσιο Ζήβα

ΜΙΚΤΗ ΧΟΡΩΔΙΑ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ Ε.Μ.Π. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

και τον Επίκουρο Καθηγητή ΕΜΠ κ. Σπύρο Τσουκαλά.

Η Δ.Ε. ζήτησε με σχετικό έγγραφο της από το ΥΠ.Π.Ο. να εγκρίνει τον διορισμό Διευθυντού και εκπαιδευτικού προσωπικού (Καθηγητών, Διδασκάλων και Επιμελητών).

Έτσι έγινε ο διορισμός του Διευθυντού και Καθηγητών οι οποίοι και αποτελούν την Καλλιτεχνική Επιτροπή:

- **Βασίλης Μακρίδης**, Διευθυντής και Καθηγητής Ανωτέρων Θεωρητικών μαθημάτων (Ωδικής, Αρμονίας, Αντίστιξης, Φυγής) και Σύνθεσης.
- **Ελευθέριος Παπασταύρου**, Καθηγητής Βιολοντσέλου και Μουσικής Δωματίου.
- **Δημήτριος Σειράς**, Καθηγητής Βιολιού.
- **Ευάγγελος Χριστόπουλος**, Καθηγητής Όμποε.
- **Μαρία - Δέσποινα Κορομάντζου**, Καθηγήτρια Μονωδίας.
- **Λίνα Τέντζερη**, Καθηγήτρια Μονωδίας.
- **Σταράτιος Φουντουζής**, Διδάσκων Βυζαντινής Μουσικής και Δημοτικών τραγουδιών.
- **Τρικούπης Αθανάσιος**, Διδάσκων Πιάνου.
- **Ευστάθιος Μιχαλόπουλος**, Καθηγητής Κλασικής Κιθάρας.

Τις μέρες αυτές περιμένουμε τον διορισμό των παρακάτω Καθηγητών:

- **Θέκλα Παπακωνσταντίνου-Μπεργελέ**, Καθηγήτρια Πιάνου.
- **Πάρου Δερέμπεη-Παπασταύρου**, Καθηγήτρια Πιάνου.
- **Σοφία Μαυρογενίδου**, Φλάουτο.
- **Μαργαρίτα Δαλμάτη**, Τσέμπολο.

Επίσης εντός του 1992 θα γίνουν διορισμοί Καθηγητών, Διδασκάλων και Επιμελητών όλων των ειδικοτήτων Πνευστών και Κρουστών Οργάνων, όπως και του Τμήματος Ενοργανώσεως Πνευστών Οργάνων.

Το Ωδείο ΕΜΠ, εκτός από τις υποτροφίες που θα χορηγεί στους μαθητές του, έχει πρόγραμμα να μετακαλεί υψηλής εκτιμήσεως Διευθυντές Χορωδιών και Ορχηστρών, όπως και Συνθέτες και Μουσικολόγους και γενικά μουσικούς ανεγνωρισμένης αξίας όλων των ειδικοτήτων, οι οποίοι θα διδάσκουν για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα στο Ωδείο ΕΜΠ.

Το Ωδείο θα λειτουργήσει για το Ακαδημαϊκό Έτος 1992-1993 με περιορισμένο αριθμό μαθητών, επειδή δεν ολοκληρώθηκαν οι εργασίες των κτιριακών εγκαταστάσεων. Είναι βέβαιο όμως ότι θα λειτουργήσει η Σχολή Ανωτέρων Θεωρητικών μαθημάτων (Ωδική - Αρμονία - Αντίστιξη - Φυγή) και η Σχολή Σύνθεσης, η Μουσική Δωματίου και η Σχολή Πιάνου.

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ

Η Σύγκλητος του ΕΜΠ, στη συνεδρία της 9.10.1992, μετά από συζήτηση οριστικοποίησε την απόφασή της για την ανέγερση του Ιερού Ναού στους χώρους της Πολυτεχνειούπολης Ζωγράφου.

Ο χώρος που επελέγη για την ανέγερση βρίσκεται σύμφωνα και την Επιτροπή του Ιερού Ναού.

Η Σύγκλητος πήρε αυτή την απόφαση, συμμεριζόμενη αίτημα μελών της Πανεπιστημιακής κοινότητας.

Το σκεπτικό των αιτούντων βασίζεται στο ότι ο ναός ως σύμβολο, ενώνει του ανθρώπους στην κοινή πίστη και μάλιστα σε στιγμές που ένα έθνος έχει να αντιμετωπίσει προβλήματα εσωτερικά και εξωτερικά.

Για την ανέγερση του Ναού, ανοίχτηκε λογαριασμός στην Τράπεζα Πίστωσης (Νο 104-002101-137997). Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται και στο Λογιστήριο ΕΜΠ (κ.Ε. Τζεφέρη).

Η εικόνα παριστάνει τη θέση (περίπου) που θα ανεγερθεί ο Ι. Ναός, και το ένθετο του εικονιζόμενου Ναού είναι η επικρατέστερη αρχιτεκτονική μορφή του.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ Ε.Μ.Π.

Την 1/10/92 απεβίωσε ο Ομότιμος καθηγητής του Τμήματος Αρχών ΕΜΠ **Ιωάννης Δεσποτόπουλος**.

Ο εκλιπών υπήρξε διαπρεπής επιστήμονας και εξαίρετος ακαδημαϊκός δάσκαλος και συνέβαλε ιδιαίτερα στις σπουδές της Αρχιτεκτονικής και της Πολεοδομίας.

Ψηφίσματα εκδόθηκαν: α) από την Σύγκλητο ΕΜΠ η οποία αναφέρθηκε στην διακεκριμένη και λαμπρή

Ακαδημαϊκή σταδιοδρομία του, που προσέφερε τα μέγιστα στο Ίδρυμα, και β) από το Τμήμα Αρχιτεκτόνων το οποίο και αποφάσισε να διοργανώσει επιστημονική ημερίδα στη μνήμη του.

Η συντακτική επιτροπή του ΠΥΡΦΟΡΟΥ από τη στιγμή αυτή εκφράζει τη βαθύτατη θλίψη της προς τους οικείους του εκλιπόντος.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ στην ΣΟΦΙΑ ΒΟΓΙΑΤΖΗ

Στις 26.7.89, η Πολυτεχνική Κοινότητα, αναστατώθηκε από το άγγελμα του θανάτου μιάς πολύ αγαπημένης και άξιας συναδέλφου, της Σοφίας Βογιατζή, που εργαζόταν στο Τμήμα Χημικών Μηχανικών ως ΕΔ-ΤΠ.

Ο ξαφνικός θάνατος της, γέμισε θλίψη όλους όσους τη γνώριζαν, και είναι σίγουρο ότι όλοι νοιώσαμε ότι έφυγε από κοντά μας ένας δικός μας άνθρωπος. Η Σοφία, ήταν η συνάδελφος που πάντα με το χαμόγελο και το αστεϊρευτό χιούμορ, αντιμετώπιζε όλα τα προβλήματα. Η καρδιά της χώραγε αγάπη για τον καθένα και προσπαθούσε με την συνδικαλιστική της ιδιότητα, να απαλύνει τα προβλήματα των συναδέλφων. Ήταν ο άνθρωπος που βοηθούσε αναξαρτητως κομμάτων, που αγωνιζόταν για το δίκαιο του αδυνάτου, και το χαμόγελό της, το καθαρό της βλέμμα, ήταν εγγύηση συμπάραστασης.

Έτσι απλά και ξαφνικά, σε μια νύχτα, έφυγε η Σοφία, έτσι απλά σε μια νύχτα χάθηκαν για όλους μας

το χαμόγελό της, τα αθώα της πειράγματα, η μαχητικότητα της, το στήριγμα μιας φίλης που δεν ζητάει τίποτα για τον εαυτό της, η αγωνιστικότητα ενός ειλικρινούς ανθρώπου, η καλωσύνη ενός συμπαραστάτη.

Σήμερα, εμείς οι συνάδελφοί της, που ποτέ δεν συνηλάσαμε από το σοκ του θανάτου της, που ποτέ δεν ξεπεράσαμε την παγωνιά της απουσίας της, της αφιέρωσαμε ως φόρο τιμής την παράσταση της «Λυσιστράτης» που έδωσαν οι εργαζόμενοι του ΕΜΠ στα πλαίσια της Β' Πολιτιστικής Πανεπιστημιάδας.

Και αυτό, γιατί δεν μπορούμε να πούμε αντίο Σοφία, όπως δεν μπορούμε να πούμε αντίο ανθρωπά, αντίο καλωσύνη, αντίο αγάπη.

Η Σοφία ήταν εκεί και μας έβλεπε, και μείς της αναταποδίδαμε το αιώνιο χαμόγελό της, με μια παράσταση, με μια θύμιση, που ήταν μονάχα γι' αυτήν. Για μια αξέχαστη φίλη!

Ευγενία Γ. Κουτσουλιέρη

Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις από έργα αξιοποίησης Υδατικών Πόρων Αθήνα 18-20 Νοεμβρίου 1992 [Εθνικό συνέδριο]

Διοργάνωση: Ελληνική Επιτροπή για τη Διαχείριση των Υδατικών Πόρων (ΕΕΔΥΠ), και Τμήμα Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών του ΕΜΠ.

Σκοπός: Σκοπός του Εθνικού Συνεδρίου είναι η παρουσίαση μεθόδων και τεχνικών για την εκτίμηση της αλληλεπίδρασης Υδατικών Πόρων και του Περιβάλλοντος. Πιο συγκεκριμένα το συνέδριο θα απασχολήσουν τρεις ενότητες θεμάτων:

α) Εκτίμηση των επιπτώσεων από έργα αξιοποίησης Υδατικών Πόρων στο Περιβάλλον

β) Εκτίμηση των επιπτώσεων των αναπτυξιακών έργων στους υδατικούς πόρους

γ) Εκτίμηση της επίδρασης του περιβάλλοντος στους υδατικούς πόρους

Θέματα του Συνεδρίου: Ενδεικτικά αναφέρονται μερικά από τα θέματα του συνεδρίου που εμπήτουν στις παραπάνω τρεις ενότητες:

- Επιπτώσεις από τη διάθεση υγρών αποβλήτων σε λιμναία και ποτάμια συστήματα.
- Περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την εκτροπή ποταμών και τις αποξηράνσεις υγροτόπων.
- Συστήματα επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και προστασία περιβάλλοντος.
- Διάθεση λυμάτων στο έδαφος και επιπτώσεις στα υπόγεια νερά και το έδαφος.
- Ορθολογική επιλογή χώρων διάθεσης στερεών αποβλήτων.
- Ποσοτικές και ποιοτικές διαφοροποιήσεις των υπόγειων νερών από την άντληση και τον εμπλουτισμό τους.
- Περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τη λειτουργία αρδευτικών έργων.
- Άρδευση, καλλιεργητικές μέθοδοι και ποιότητα υπόγειων και επιφανειακών νερών.
- Υδατικοί πόροι και γεωγραφική κατανομή ανθρωπίνων δραστηριοτήτων.
- Περιβαλλοντικές επιπτώσεις από συστήματα αποθήκευσης νερού.
- Αστάθεια στο κλίμα και υδατικοί πόροι.
- Επίδραση της αστικοποίησης στους υδατικούς πόρους.
- Ερημοποίηση και υδατικοί πόροι.
- Νομοθεσία που διέπει τις σχέσεις υδατικών πόρων και περιβάλλοντος.

Επιστημονική Επιτροπή: Γ. Τσακίρης, Καθ. ΕΜΠ, Δ. Χριστούλας, Καθ. ΕΜΠ, Κ. Χατζημήτρος, Λέκτορας ΕΜΠ, Β. Αντωνόπουλος, Επ. Καθ. ΑΠΘ, Κ. Κασσιός, Αν. Καθ. ΕΜΠ, Π. Μεγρέμης, ΥΠ. ΓΕ., Ι. Κου-

μαντάκης, Καθ. ΕΜΠ, Ι. Λεονταρίτης, ΥΠΕΧΩΔΕ, Γ. Μαυρομάτης, Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών.

2ο

ΔΙΑΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Διοργάνωση: Κέντρο Ερευνών και Μελετών Διεπιστημονικής Προσέγγισης της Ανάπτυξης.

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (Εργαστήρια Γεωγραφίας και Τηλεσκοπικής) και Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας.

26-28 Νοεμβρίου 1992

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ Ε.Μ.Π.

(Πατησίων 42, Κτίριο Αβέρωφ)

Επιστημονική και Οργανωτική Επιτροπή

Μ. Κουτσόπουλος, Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Μ. Καρανδεινός, Καθηγητής Γεωργ. Παν. Αθηνών

Κ. Λάσκαρις, Ερευνητής Ε.Μ.Π.

Η. Κουρλιούρος, Ερευνητής Ε.Μ.Π.

Γ. Κριμπάς, Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών

Δ. Ρόκος, Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Λ. Βασενχόβεν, Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Ν. Κόνσολας, Καθηγητής Παντείου Παν/μίου

Κ. Παπαγεωργίου, Αν. Καθηγ. Γεωργ. Παν. Αθηνών

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

- Έναρξη εργασιών Συνεδρίου από τον Πρύτανη του Ε.Μ.Π. Καθηγητή **Ν. Μαρκάτο**.
- Προσφώνηση του Συνεδρίου από τον Πρόεδρο του Τ.Ε.Ε. **Κ. Λιάσκα**.
- Προσφώνηση του Συνεδρίου από τον Πρόεδρο του ΚΕΔΜΠΙΑ Καθηγητή του Ε.Μ.Π. **Κ. Κουτσόπουλο**.
- **Δ. Ρόκος**, Καθηγητής Ε.Μ.Π. «Περιβάλλον και επιστήμες στο τέλος του αιώνα: Προβλήματα και προοπτικές».

ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄:

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

- **Αθ. Λαγός** «Ανάπτυξη και περιβάλλον σε πλανητική κλίμακα. Η αναγκαιότητα ενός νέου πολιτικού σχεδιασμού».

- **Κ. Καραλής** «Περιβάλλον και ανάπτυξη. Μεθοδολογική διερεύνηση του ρόλου της πολιτικής στη διεπιστημονική προσέγγιση του προβλήματος».
- **Α. Αθανασιάδης** «Διεπιστημονικές μεθοδολογικές αρχές και επιδιώξεις προγραμμάτων περιβαλλοντικής αγωγής στο Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα».
- **Α. Μπιζόπουλος** «Διαπραγματεύσεις για την επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων».
- **Μ. Αγγελίδης** «Ζήτημα αιχμής της περιφερειακής και περιβαλλοντικής ανάλυσης και σχεδιασμού στην Ελλάδα και η διεπιστημονική προσέγγισή τους».
- **Ν. Βερνίκος** «Κοινωνία - Βιολογία - Οικογένεια».
- **Α. Σιαπακάρης, Χ. Πιπεροπούλου** «Περί αναστροφικότητας ή μη της στρεβλής ανάπτυξης».
- **Ν. Βερνίκος, Α. Αθανασιάδης, Κ. Καραλής** «Μεθοδολογία διεπιστημονικής προσέγγισης περιβαλλοντικών προβλημάτων και αισθητική».
- **Κ. Μπίθας, Τ. Τασόπουλος** «Μοντέλα μαθηματικής προσομοίωσης των αλληλεπιδράσεων οικονομικού και περιβαλλοντικού συστήματος».
- **Γ. Κοψιδάς** «Πολυκριτηριακά μοντέλα λήψης περιβαλλοντικών αποφάσεων».
- **Κ. Ρόκος** «Η σημασία της πολυκριτηριακής προσέγγισης στη διεπιστημονική συγκρότηση των κοινωνικών επιστημών».

ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄:

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- **Γ. Γιανακούρου** «Τομεακές και χωρικές λογικές στην ελληνική πολιτική περιβάλλοντος της περιόδου 1985 - 1991».
- **Π. Δελλαδέτσιμας** «Ο ρόλος των έκτακτων μορφών παρέμβασης στην εξέλιξη του σχεδιασμού και την περιβαλλοντική πολιτική».
- **Ε. Γαβριελάτος, Α. Μίχα** «Η διεπιστημονική προσέγγιση της αναζωογόνησης της γειτονιάς στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα».
- **Α. Νικολάου** «Η εξέλιξη της περιβαλλοντικής διάστασης στο χωροταξικό σχεδιασμό. Κριτική θεώρηση του μηχανισμού της Ζ.Ο.Ε.».
- **Η. Μπεριάτος** «Προς μια ενιαία θεώρηση του χωρικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού. Νέες προσεγγίσεις σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο».
- **Η. Κουρλιούρος, Κ. Λάσκαρις** «Η διάχυση και χωρική οργάνωση νέων τεχνολογικών δραστηριοτήτων ως παράγων βελτίωσης του περιβάλλοντος των αστικών κέντρων των ανεπτυγμένων οικονομικά χωρών».
- **Η. Σιδηρόπουλος** «Αστική οικονομική ανάλυση και αστικό περιβάλλον».
- **Η. Κουρλιούρος, Π. Σαπουντζάκη, Π. Δελλαδέτσιμας** «Πραγματικές και φαινομενικές όψεις ενός πολεοδομικού και περιβαλλοντικού προβλήματος. Η περίπτωση του Ελαιώνα».

- **Δ. Λίποβατς-Κρεμεζή, Μ. Μανδαράκα, Α. Παπαγιαννάκης** «Η βιομηχανία στο αστικό περιβάλλον. Η περίπτωση του Ελαιώνα».
- **Α. Γείτονας, Ι. Φρατζής** «Η διεπιστημονική προσέγγιση του προβλήματος της διάθεσης και αξιοποίησης των στερεών και υγρών αποβλήτων στον Ελλαδικό χώρο».
- **Δ. Ζαφειρόπουλος, Λ. Μερλίνι, Α. Ζαννάκη, Γ. Βαβίζος** «Διαχείριση επικίνδυνων και τοξικών αποβλήτων».
- **Α. Αγγελάκης** «Αναζήτηση - επαναχρησιμοποίηση αστικών υγρών αποβλήτων με έμφαση στην αστική χρήση».
- **Ε. Παπαδόπουλος, Ι. Καδέλλης** «Συγκριτική μελέτη της διαχρονικής εξέλιξης του κόστους παραγόμενης ενέργειας από συμβατικές και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας».
- **Ι. Καδέλλης, Δ. Κοδοσοάκης** «Ποσοτικά και μη ποσοτικά οφέλη από την αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας σε τοπικό επίπεδο».
- **Μ. Ελευθεριάδης, Ι. Χατζόπουλος, Κ. Σοφούλης, Φ. Κυρκίτσος** «Εντοπισμός καταλληλότερης περιοχής για τη μετεγκατάσταση του εργοστασίου της ΔΕΗ Μυτιλήνης Λέσβου με την χρησιμοποίηση Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών».

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄:

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

- **Κ. Χατζημήτρος** «Προοπτικές συμβολής νέων τεχνικών στη μείωση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης».
- **Ν. Μαρκάτος, Φ. Μπατζιάς** «Δυναμική οικονομοτεχνική βελτιστοποίηση του επιπέδου ρύπανσης σε βιομηχανική ζώνη».
- **Α. Σιόλας, Μ. Διαμαντόπουλος** «Οι «μη» επιπτώσεις του πολεοδομικού σχεδιασμού στο περιβάλλον. Η διεπιστημονική προσέγγιση των προβλημάτων της δυτικής Αθήνας».
- **Θ. Βλαστός** «Οι μετακινήσεις στην πόλη στον 21ο αιώνα».
- **Ζ. Δεμαθιάς** «Β. Πίνδος. Κοινωνική διαδικασία παραγωγής και περιβάλλον. Προσαρμογές, μετασχηματισμοί, τομές και συνέχεια».
- **Φ. Παπαθανασίου** «Τι σημαίνει ανάπτυξη σε μια ορεινή κοιλάδα των Υψηλών Πυρηναίων».
- **Ε. Κάρκα** «Μέθοδος επιλογής χώρων λατομικής δραστηριότητας με κριτήρια χωροταξικά και περιβαλλοντικά».
- **Τ. Κυπριανίδης** «Περιβαλλοντική κρίση και διεθνής συνάντηση του RIO. Πολιτικές προεκτάσεις της συνάντησης».

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΜΕ ΘΕΜΑ: ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 20ού ΑΙΩΝΑ

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ:

- **Α. Βασενχόβεν** (Καθηγητής Ε.Μ.Π.),

- **Μ. Καρανδεινός** (Καθηγητής Γεωργ. Πανεπιστημ. Αθηνών),
- **Ν. Κόνσολας** (Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου),

- **Κ. Κουτσόπουλος** (Καθηγητής Ε.Μ.Π.),
- **Λ. Λουλούδης** (Λέκτορας Γεωργικού Πανεπιστημ. Αθηνών),
- **Δ. Ρόκος** (Καθηγητής Ε.Μ.Π.).

Εθνικό Συνέδριο στην Ξάνθη

Στην πανέμορφη πόλη της Ξάνθης, στους χώρους της Πολυτεχνικής Σχολής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, έγινε από 6 έως 8 Οκτωβρίου το 4ο Εθνικό Συνέδριο του ΠΗΤ (Ινστιτούτο Ηλιακής Τεχνικής) για της «Ήπιες Μορφές Ενέργειας».

Το συνέδριο επιχορηγήθηκε εκτός των άλλων από την ΕΟΚ, το Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης, το Δήμο Ξάνθης, την Επιτροπή Ερευνών και Οργανισμούς, Εταιρείες και Βιομηχανίες.

Στο συνέδριο κλήθηκαν να παραστούν Ομιλητές επιστήμονες και ειδικοί απ' όλη την Ελλάδα και τις χώρες της ΕΟΚ, και είναι λυπηρό που Καθηγητές και ειδικοί του χώρου, καίτοι είχαν δηλώσει συμμετοχή, τελικά δεν παρευρέθησαν σ' έναν τόσο ευαίσθητο χώρο, όπως είναι η ακριτική Θράκη, που η συμμετοχή και ενίσχυση του συνεδρίου ήταν εθνικά επιβεβλημένη.

Από τις συμμετοχές του ΕΜΠ, μεγάλη εντύπωση έκανε λόγω της πρωτοτυπίας της και της μοναδικότητάς της, η παρουσίαση της «Ανεμογεννήτριας Οριζοντίου άξονα μεταβλητών Στροφών της νήσου Σκύρου» για την οποία υπήρξε εκτενής αναφορά στο 1ο τεύχος του ΠΥΡΦΟΡΟΥ. Η παρουσίαση έγινε από τον Ομότιμο Καθηγητή ΕΜΠ και Πρόεδρο του Ε.Ι.Ε., **Νικόλαο Αθανασιάδη**.

Σημειωτέον ότι η Ανεμογεννήτρια αυτή, που μελετήθηκε στο Εργαστήριο Αεροδυναμικής ΕΜΠ (1985-87), κατασκευάστηκε στην Ελλάδα και βρίσκεται ήδη από έτους σε δοκιμαστική λειτουργία στη νήσο Σκύρο, συνδεδεμένη με το ηλεκτρικό δίκτυο της νήσου, το οποίο και τροφοδοτεί, είναι η πρώτη ολοκληρωμένη μελέτη-κατασκευή τέτοιας μονάδας στην χώρα μας, η οποία έχει ήδη κατασκευαστεί και λειτουργεί, ενώ αυτός ο τύπος Ανεμογεννήτριας, μόλις τώρα τελευταία άρχισε να βρίσκεται στο στάδιο των αναζητήσεων διεθνώς.

Ενδιαφέρουσα ανακοίνωση έγινε στο συνέδριο και από τον Καθηγητή ΕΜΠ κ. **Ι. Παναγεωργιάκη** με θέμα «Θέρμανση-Ψύξη Κτιρίων με Αβαθή Γεωθερμική Ενέργεια στην Ελλάδα».

Πρόκειται για τις θερμικές και ψυκτικές ανάγκες των κτιρίων στην Ελλάδα που μπορούν να καλυφθούν έπιωφελώς με τη θερμική ενέργεια την περιεχόμενη στα υπόγεια νερά και στα πετρώματα βάθους 21-150m, κάτω από ή κοντά στο κτίριο. Για το σκοπό αυτό μπορούν να χρησιμοποιηθούν αντίστοιχα υποβρύχια αντλίες ή γεωθερμικοί συλλέκτες σε γεωτρήσεις, σε σύνδεση με αντλίες θερμότητας για τη μεταφορά της θερμικής ενέργειας χαμηλής θερμοκρασίας του υπεδάφους και τη μετατροπή της σε θερμική και ψυκτική ενέργεια κατάλληλη για τις ανάγκες του κτιρίου. Οι

υπεδαφικές θερμοκρασίες στην Ελλάδα κυμαίνονται από 16°-22°C και είναι πολύ ευνοϊκότερες για τέτοια εκμετάλλευση, απ' ότι στην κεντρική Ευρώπη, όπου οι θερμοκρασίες αυτές είναι 8°-12°C και εν τούτοις αξιοποιούνται επιτυχώς με τα συστήματα αυτά. Στην περιοχή της Αττικής οι υπεδάφικές θερμοκρασίες κυμαίνονται από 19°-22°C. Στον Άγιο Δημήτριο Κορωπίου κατασκευάστηκε πρόσφατα γεωθερμικός συλλέκτης βάθους 60m και συνδέθηκε με αντλία θερμότητας για την κάλυψη των θερμικών και ψυκτικών αναγκών νέας κατοικίας. Ανά 15m μέσα στη γεώτρηση ενσωματώθηκαν 5 γεωθερμόμετρα για μετρήσεις των θερμοκρασιών του υπεδάφους προ και μετά την έναρξη της λειτουργίας της εγκατάστασης. Τα αποτελέσματα των μετρήσεων αυτών, μαζί με εκείνα από μετρήσεις των λειτουργικών παραμέτρων του συστήματος, θα χρησιμοποιηθούν για τη μελέτη της θερμικής συμπεριφοράς του υπεδάφους και του γεωθερμικού συλλέκτη στη διάρκεια της λειτουργίας. (Για το ενδιαφέρον θέμα αυτό, θα υπάρξει εκτενής αναφορά στο επόμενο τεύχος του ΠΥΡΦΟΡΟΥ).

Επίσης από το ΕΜΠ, ανακοινώσεις έγιναν από την κα **Β.Λυγερού** («Ο ρόλος της εκπαίδευσης στη Διάδοση της Ήπιων Μορφών Ενέργειας», Ν. Κουμούτσος, Β. Λυγερού), τον κ. **Θ. Καρακατσάνη** («Πιθανοτική Ανάλυση Δικτύου Διανομής με Παραγωγή Ανεμογεννητριών», Ν. Χατζηαργυρίου, Θ. Καρακατσάνης και Μ. Παπαδόπουλος), τον κ. **Κ.Ράδο** («Προκαταρκτική Σχεδίαση Αιολικού Πάρκου», Κ. Ράδος, Σ. Βουτσινάς και Α. Ζερβός), και τον κ. **Μ. Παναγιωτόπουλο** («Σχεδίαση Μοντέλου Αξονικού Υδροστροβίλου Τύπου S», Α. Στεργίου, Μ. Παναγιωτόπουλος και Δ. Παπαντώνης).

Αξίζει να σημειωθεί ότι η φιλοξενία εκ μέρους των Οργανωτών και γενικά η οργάνωση του συνεδρίου, υπήρξαν άψογες. Ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής, Καθηγητής Α. Θαναλάκης, ο Καθηγητής Βλ. Σωτηρόπουλος, οι Επικ. Καθηγητές Ν. Γεωργουλός, Φ. Τσαλίδης, ο Λέκτορας Δ. Γκιργκινούδης και ιδιαίτερος η Γραμματεία του Συνεδρίου, αποτελούμενη από τις κυρίες Κρυσταλλένια Καπετάκη-Τριανταφύλλου, Μαρία Στόικου-Αναστασιάδου, Περούζ Αμπαριάν και Μικελίνα Σταγιάννη, έκαναν ό,τι ήταν ανθρωπίνως δυνατό για την διευκόλυνση των συνεδριών, και η πραγματικά μεγάλη επιτυχία του συνεδρίου κατά ένα σημαντικό μέρος τους ανήκει.

Από την στήλη αυτή του ΠΥΡΦΟΡΟΥ, εκφράζουμε στους ανωτέρω τις ευχαριστίες εκ μέρους του ΕΜΠ και όλων από το ΕΜΠ έλαβαν μέρος στο συνέδριο αυτό.

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

«ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΔΙΦΑΣΙΚΩΝ ΡΟΩΝ ΚΑΙ ΚΑΥΣΗΣ»

Στις 18 και 19 Ιουνίου το εργαστήριο Ατμοπαραγωγών και Θερμικών Εγκαταστάσεων του Τομέα Θερμότητας, του Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών, πραγματοποίησε Επιμορφωτικό Σεμινάριο με θέμα τις σύγχρονες πειραματικές και υπολογιστικές μεθοδολογίες, που ακολουθούνται για την εξέταση διφασικών ροών και φαινομένων καύσης στερεών και υγρών καυσίμων.

Το σεμινάριο έλαβε χώρα στα πλαίσια του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας «COMETT II» με τίτλο: «Development of a Training Programme in Fluid Flow and Heat Transfer Engineering». Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα συμμετέχουν 14 Πανεπιστήμια από διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες (Αγγλία, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία και Ελλάδα) με στόχο τη διάδοση των σύγχρονων μεθοδολογιών για τη μελέτη φαινομένων ροής και μεταφοράς θερμότητας. Το Σεμινάριο αυτό ήταν το τρίτο σε σειρά που οργάνωσε ο Τομέας Θερμότητας στα πλαίσια του προγράμματος COMETT, και η οργάνωσή του χρηματοδοτήθηκε επί μέρους και από την Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας. Στο διήμερο εδήλωσαν συμμετοχή πάνω από εξήντα άτομα, με ποσοστό συμμετοχής από την Βιομηχανία, γύρω στο 30%.

Οι διαλέξεις χωρίστηκαν σε τέσσερις ενότητες με θέματα ως εξής:

- Μοντελοποίηση καύσης στερεών και υγρών καυσίμων
- Μοντελοποίηση διφασικών ροών
- Πειραματικές Μεθοδολογίες σε διφασικές ροές και καύση
- Εφαρμογές

Το Σεμινάριο αυτό υπήρξε ένα αξιόλογο βήμα στη διάδοση των πειραματικών και υπολογιστικών μεθοδολογιών για την μελέτη φαινομένων καύσης, γεγονός που επισημάνθηκε από τον Πρύτανη του Ε.Μ.Π., Ν. Μαρκάτο, κατά την προσφώνησή του στην έναρξη του Σεμιναρίου.

Στα πλαίσια του Σεμιναρίου έδωσαν διαλέξεις ομιλητές από το Πανεπιστήμιο του Braunschweig, Γερμανία, από το Τμήμα Χημικών Μηχανικών και από το Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών του Ε.Μ.Π.

Ο κ. **S. Vockrodt** από το T.U. Braunschweig παρουσίασε τους Μηχανισμούς Καύσης σε ρευστοποιημένη κλίση.

Η μονάδα υπολογιστικής μηχανικής ρευστών του Τμήματος Χημικών Μηχανικών του Ε.Μ.Π. παρουσίασε δύο διαλέξεις με περιεχόμενο:

- Την «Μαθηματική Μοντελοποίηση και Ανάλυση Διφασικών Ροών Στερεού-Αερίου με εφαρμογή στη Μεταλλουργική βιομηχανία» - (Δρ. Φ. Κωστάκης και Καθ. Ν. Μαρκάτος).

- Την «Μαθηματική Μοντελοποίηση σηλών προσ-ρόφησης και αναγεννητών» - (κ. Γ. Γκουβαλιάς και Καθ. Ν. Μαρκάτος).

Επίσης από το Τμήμα Χημικών Μηχανικών, ο Αναπλ. Καθ. Στ. Στούρνας, Εργαστήριο Καυσίμων και Λιπαντικών, μίλησε για τις μεθόδους υπολογισμού της εκπομπής ρυπαντών κατά την καύση υγρών καυσίμων.

Από το Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών του Ε.Μ.Π. παρουσίασαν εργασίες οι:

Καθ. Γ. Μπεργιές, Τομέας Ρευστών, Εργαστήριο Αεροδυναμικής με θέμα: «Αλγόριθμος Υπολογισμού Καύσης Στερεών Καυσίμων».

Καθ. Σ. Σιμόπουλος από τον Τομέα Πυρηνικής Τεχνολογίας, που παρουσίασε τις μεθόδους μέτρησης μεγεθών Διφασικής Ροής του νερού, όπως πτώση πίεσης, συντελεστή μετάδοσης θερμότητας, κλάσμα κενού, κρίσιμη θερμική ροή, σημείο ξήρανσης, επανάφυξη.

Ο κ. Σιμόπουλος παρουσίασε επίσης το θερμοϋδραυλικό κύκλωμα του εργαστηρίου Πυρηνικής Τεχνολογίας του Ε.Μ.Π. και πραγματοποίησε πειραματική επίδειξη.

Ο **Επικ. Καθ. Π. Μακρής** από τον Τομέα Μηχανολογικών Κατασκευών και Αυτομάτου Ελέγχου, στην περιοχή των εφαρμογών, παρουσίασε μεθόδους αποκονίωσης μηχανών και μηχανολογικών εγκαταστάσεων.

Η **Επικ. Καθ. Μ. Φούντη** από τον Τομέα Θερμότητας, παρουσίασε οπτικές και μηχανικές μεθόδους μέτρησης κατανομής μεγέθους σωματιδίων σε διφασικές ροές και καύση, καθώς επίσης και μετρήσεις πεδίου ταχυτήτων σε διφασική ροή diesel-στερεών σωματιδίων. Οι μετρήσεις πραγματοποιήθηκαν με το σύστημα ανεμομετρίας Laser-Doppler του Τομέα Θερμότητας και κατά τη διάρκεια του Σεμιναρίου πραγματοποιήθηκε πειραματική επίδειξη.

Τέλος, ο κ. **Εμμ. Κακαράς, Λέκτορας** στον Τομέα Θερμότητας Ε.Μ.Π., μίλησε για τις αρχές και τους μηχανισμούς καύσης στερεών καυσίμων.

Οι διαλέξεις των εισηγητών είναι στη διάθεση των ενδιαφερομένων.

Το Εργαστήριο Ατμοπαραγωγών και Θερμικών Εγκαταστάσεων σχεδιάζει την πραγματοποίηση παρομοίου Σεμιναρίου, στην περιοχή διφασικών ροών και καύσης, το Φεβρουάριο του 1993.

Από τη στήλη αυτή προσκαλούνται όσοι αναπτύσσουν δραστηριότητα στις παραπάνω περιοχές, να εκδηλώσουν ενδιαφέρον, είτε συμμετοχής, είτε παρουσίας εργασίας, στην κ. Μ. Προκόπου (τηλ. 3691423).

Μ. Φούντη

Επικ. Καθηγ. Τμήματος
Μηχανολόγων Μηχανικών ΕΜΠ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΧΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ U.I.A./UNESCO

της Ιουλίας Στεφάνου*
και Ειρήνης Αθανασιάδου**

Μετά τις παρουσιάσεις 22 κρατών στο ΧΙ Διεθνές Σεμινάριο της U.I.A./UNESCO στα Χανιά 21-25/9/92 σχετικά με τον «Προγραμματισμό και Σχεδιασμό Εγκαταστάσεων Ανωτάτης Εκπαίδευσης» τις οποίες παρακολούθησαμε, συνοψίζουμε τις εξής σκέψεις-προβληματισμούς σε προσωπικό αλλά και σε γενικό επίπεδο, τις οποίες κρίνουμε σκόπιμο να επικοινωνήσουμε στα μέλη της Πολυτεχνικής Κοινότητας.

Ως προς τον Προγραμματισμό των Ανωτάτων Πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων.

Εμφανίσθηκε, σχεδόν απ' όλες τις παρουσιάσεις, η ανάγκη ενός σωστού προγραμματισμού σε όλα τα επίπεδα - Εθνικό, Περιφερειακό, Πανεπιστημιακό - με την ύπαρξη ή τη δημιουργία ειδικών φορέων, όπου αυτοί είναι ανυπόστατοι ή ανοργάνωτοι, αλλά και η ανάγκη διασύνδεσης των επιπέδων αυτών, έτσι ώστε να υπάρχουν σαφώς προσδιορισμένοι φορείς και διαδικασίες επεξεργασίας πογραμμάτων σε όλα τα επίπεδα. Οι φορείς αυτοί θα επεξεργάζονται όλα τα σχετικά στοιχεία, θα ενημερώνονται δε, ώστε να αναπτυχθεί μία Τράπεζα δεδομένων με πληροφορίες αλλά και συμπεράσματα σχετικά με την χωροθέτηση, τη λειτουργία, τη συντήρηση ή άλλα ειδικά προβλήματα επί της εφαρμογής των ανωτάτων Πανεπιστημιακών Εγκαταστάσεων. Έτσι θα υπάρχει ένα συνεχές feed-back απαραίτητο για σήμερα και σ' αυτόν τον Τομέα. Πάντως εκείνο που φάνηκε ιδιαίτερα σημαντικό είναι το να αποφασίζεται από όλους τους σχετικούς φορείς το είδος της Ανώτατης εκπαίδευσης που προγραμματίζεται: Εκπαίδευση σαν επιχείρηση ή εκπαίδευση σαν παροχή πολιτιστικού αγαθού; Ο κερδοσκοπικός ή μη χαρακτήρας της οδηγεί σε διαφορετικές αποφάσεις, και κατά συνέπεια σε άλλα πρακτικά αποτελέσματα.

Ως προς την Χωροθέτηση

Οι τάσεις σήμερα δείχνουν εγκατάλειψη της πολεοδομικής λύσης «Campus» (λύση 1960), δηλαδή των διάσπαρτων σε κάποιο πράσινο πάρκο εκπαιδευτικών κτιρίων, μακριά από την πόλη, εις όφελος μιας οργανωμένης Πανεπιστημιακής πόλης, (π.χ. BATH, LOUGHBOROUGH, BOCHUM, TOULOUSE LE MIRAIL, ΖΩΓΡΑΦΟΥ, ΧΑΝΙΑ, κλπ) η οποία αντιμετωπίζει καλύτερα, μέσω ειδικών εγκαταστάσεων, πο-

λιτιστικών παροχών και αναψυχής, την κοινωνική ζωή των φοιτητών και τις παράπλευρες ανάγκες τους. Εξασφαλίζεται έτσι - άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο - καλή σχέση με την πόλη, η δε πόλη δημιουργείται μέσα στο Πανεπιστήμιο, αφού για το Πανεπιστήμιο για διάφορους λόγους δεν είναι μέσα στην πόλη.

Επί πλέον σήμερα, ιδιαίτερα σε ιστορικές πόλεις, για λόγους πολιτιστικούς, οικονομικούς, αλλά και λόγω διαπίστωσης έντονης ανάγκης δεσμού του Πανεπιστημίου με την πόλη, εμφανίζεται ξανά μια παλιά πραγματικότητα, η τάση εγκατάστασης Σχολών στο κέντρο της πόλης.

Σήμερα οι οικονομικές και πολιτιστικές απαιτήσεις δεν δικαιολογούν άδεια κελύφη στις πόλεις, εγκαταλειμμένα αξιόλογα κτίρια από τη μία, και από την άλλη δημιουργία νέων Πανεπιστημιοπόλεων που αδυνατούν οικονομικά να ολοκληρωθούν και γίνονται πολλές φορές ξεπερασμένες πριν ολοκληρωθούν, υπερβαίνοντας σχεδόν πάντα τις πραγματικές ανάγκες μεγέθους και λειτουργίας, λόγω ελλείψης συντονισμού στα διάφορα επίπεδα.

Παρατηρούνται περιπτώσεις υπερμεγέθων προγραμματικών αναγκών ή περιπτώσεις όπου η πληρότητα είναι τέτοια που υπερβαίνει την αντοχή των κτιρίων.

Έτσι σήμερα τα άδεια κελύφη επαναχρησιμοποιούνται, περιοχές στην πόλη αναπλάθονται με σκοπό την χρησιμοποίησή τους για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Οι τρόποι ανάπλασης, είναι πολύ ενδιαφέρον μορφολογικό θέμα έρευνας, εκτιμάται από την αποκατάσταση με πλήρη απομίμηση της αρχικής μορφής, ή την επέμβαση με σύγχρονες μορφολογικές παρεμβάσεις.

Ως προς την λειτουργία

Εδώ πρέπει να αναφερθούν οι διάφορες αλλαγές που συμβαίνουν συνεχώς στο ζωντανό εκπαιδευτικό οργανισμό και που δημιουργούν αδιάκοπα νέα σχήματα που πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη.

- Αλλαγές στη μορφή διδασκαλίας, με αλλαγή του μεγέθους των τάξεων και μεγαλύτερη χρήση του τρόπου διδασκαλίας σε ομάδες.
- Αλλαγές στο σχήμα εισαγωγής των φοιτητών, αύξηση της part-time φοίτησης νέων ή ενηλίκων, διδασκαλία από απόσταση.
- Τυποποίηση (modularisation) των μαθημάτων

(*) Η Ι. Στεφάνου είναι Αρχιτέκτων-Πολεοδόμος του ΕΠΜΠΕ.

(**) Η Ε. Αθανασιάδου είναι Αρχιτέκτων του ΕΠΜΠΕ.

- Μετατροπή ετησίων προγραμμάτων σε εξαμηνιαία. Υπάρχουν ακόμη και άλλα δεδομένα τα οποία πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπ' όψη, όπως:
- Αλλαγές στα ωράρια διδασκαλίας, συμπεριλαμβανομένης -πιθανόν- και διδασκαλίας κατά το Σαββατοκύριακο.
- Αλλαγές στο μήκος του χρόνου διδασκαλίας, ημέρα/εβδομάδα/περίοδος.
- Συνεχής ανάγκη αναθεώρησης στα μεγέθη χώρου (space-norms) καθώς η τεχνολογία της διδασκαλίας και τα συστήματα αλλάζουν επηρεάζοντας σημαντικά τις απαιτήσεις.
- Ανάμιξη της κοινωνικής ζωής στα Πανεπιστημιακά κτίρια, ώστε να εξασφαλίζεται πλήρης χρήση των χώρων καθόλο το έτος, επίσης δε και εμπορική εξυπηρέτηση.
- Χώροι που δεν χρησιμοποιούνται παρά για μικρά χρονικά διαστήματα πρέπει να αξιοποιούνται χρησιμοποιώντας διάφορα συστήματα βραχυπρόθεσμης ενοικίασης. Κατ' αυτό τον τρόπο μπορούν να καλύπτουν καθ' ολοκληρία ή κατά μεγάλο μέρος το κόστος συντήρησης.
- Η πρόβλεψη για ευελιξία απαιτεί υψηλό αρχικό κόστος αλλά εξασφαλίζει μεγαλύτερα ωφέλη. Πρέπει να υπάρχει εκ των προτέρων στενή συνεργασία μεταξύ της διαχείρισης και των αρχιτεκτόνων, ιδίως κατά την διάρκεια της διαδικασίας σχεδιασμού.

Ως προς το περιβάλλον.

Δίδεται μεγάλη σημασία στη δημιουργία θετικού περιβάλλοντος και στον οικολογικό σχεδιασμό, προβάλλοντας το Πανεπιστήμιο σαν πόλο συνειδητοποίησης των ευθυνών αλλά και σαν πρωτοβουλιακό όργανο ενίσχυσης των σχετικών θεσμών.

Έχει γίνει μια συνειδηση του γεγονός της ανεπάρκειας διαδικασιών αντιμετώπισης περιβαλλοντικών κινδύνων, καθώς και της ανάγκης ύπαρξης «κατευθυντηρίων γραμμών» σε Εθνικό επίπεδο για να αναπτυχθούν standards για τα σύνθετα κτίρια και για την υποδομή των χώρων των Πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων. Τα Πανεπιστήμια πρέπει λοιπόν να ηγηθούν στην προσπάθεια για τη δημιουργία αυτών των standards.

Η επιλογή αυτή καθαυτή του συγκεκριμένου τόπου εγκατάστασης, είναι κρίσιμη ως προς την αξιοποίηση του μικρο-κλίματος που θα βοηθήσει τελικά στην εξοικονόμηση ενέργειας και θα οδηγήσει στη διατύπωση του αρχιτεκτονικού χαρακτήρα.

Επειδή οι υπάρχουσες κτιριακές εγκαταστάσεις δεν απαντούν πάντα στα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά ή στις ειδικές τοπικές συνθήκες, χρειάζεται να αναπτυχθεί μια εκσυγχρονισμένη αρχιτεκτονική που θα λαμβάνει καλύτερα υπόψη της αυτά τα στοιχεία.

Τελικά απαιτείται μεγάλη ευαισθησία στην επιλογή του τόπου και στην προστασία της φύσης, ενώ παράλληλα θα πρέπει να μπορεί να αναπτυχθεί μια επαφή με τη βιομηχανική ή άλλη παραγωγική δραστηριότητα, πράγμα που απαιτεί ειδική έρευνα.

Τα κτίρια πρέπει να απαντούν φυσικά στις περιβαλλοντικές ιδιαιτερότητες, και η παραγωγή «τοπικής» αρχιτεκτονικής να μην εμποδίζει σ' αυτό.

Ως προς την οικονομική επένδυση και το τρέχον κόστος.

Σε πολλά κτίρια καθώς και υποδομές δεν λαμβάνεται υπόψη στη χρηματοδότηση το κόστος συντήρησης. Αυτό είναι κάτι που επηρεάζει την μακροζωία του κτιρίου, αλλά και την ποιότητα των υλικών και των χώρων.

Οι φορείς που είναι υπεύθυνοι για την χρηματοδότηση και για την προμήθεια, πρέπει να συνεχίζουν κατά το δυνατόν να έχουν τη λογιστική υπευθυνότητα για το κόστος συντήρησης.

Οι φορείς πρέπει να καθορίζουν ένα επίπεδο στρατηγικής, έτσι ώστε, να ενσωματώνεται στο γενικότερο επίπεδο της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Τα διάφορα επίπεδα διαχείρισης πρέπει να ενημερώνονται και να συνεργάζονται.

Ακριβή προγραμματικά στοιχεία είναι προϋπόθεση για μια αποτελεσματική διαχείριση, και οι φορείς θα πρέπει να αναπτύξουν ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων και εκτιμήσεως της απόδοσης των κτιρίων και των υλικών κατασκευής.

Επίσης απαιτείται κάποιος έμπειρος στην ανεύρεση γης, που θα είναι σε επαφή και συνεργασία με τους ειδικούς και συμβούλους.

Οι Πανεπιστημιακές παροχές είναι καλλίτερα να στοχεύουν σε πολλαπλές χρήσεις των χώρων, πράγμα που απαιτεί μεγαλύτερες οικονομικές επενδύσεις, αλλά εξασφαλίζει υψηλότερη ποιότητα και κατ' επέκταση μακροζωία των κτιριακών εγκαταστάσεων.

Πρέπει να δοθούν κίνητρα ώστε να διασφαλισθεί ο έλεγχος της διαχείρισης του χώρου. Ο χώρος πρέπει να θεωρείται ως συνεχώς φορτιζόμενος με επαυξήσεις χρήσεων βιομηχανίας και εμπορίου. Ο χώρος έχει κόστος συντήρησης και αντικατάστασης. Θα ήταν καλό να θεσπίζεται μια «νόρμα» κόστους και να χρεώνεται επί πλέον όποιος ξεπερνά αυτή τη νόρμα.

Κι εδώ αναφέρουμε μια σημαντική φράση η οποία ακούστηκε στο σεμινάριο:

«Επενδύοντας σε έναν καλό σπουδαστή επενδύουμε στο μέλλον, έτσι ώστε, αναπόφευκτα να οδηγηθούμε σε έναν καλύτερα ισορροπημένο πολιτισμό».

Όλες οι παραπάνω αρχές είναι πραγματικά ιδιαίτερα θετικές και απαραίτητες για την καλύτερη ένταξη και λειτουργία των Πανεπιστημιακών Εγκαταστάσεων.

Διερωτάται όμως κανείς αν είναι ακόμα τόσο σύγχρονες ή απλώς παραμελημένες.

Στη μελέτη της Πολυτεχνειούπολης Ζωγράφου, ήδη από τα χρόνια του 1969, είχε εντοπισθεί από την ομάδα μελέτης η στροφή από το διάσπαρτο Campus (Πανεπιστημιούπολη Καισαριανής) στο οργανωμένο πολυεδομικό συγκρότημα μίας Πανεπιστημιούπολης. Έτσι η Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου χαρακτήρηκε επάνω σ' αυτές τις αρχές, με βασικό συνθετικό στοιχείο το forum των πλατειών κέντρου γύρω από το οποίο συγκεντρώνονται όλες οι κεντρικές λειτουργίες.

Ως προς την ανάγκη πολλαπλής χρήσης των χώρων, ήδη από το 1972 υπήρχαν τα παραδείγματα των Community villages και της γαλλικής Yerres, όπου οι εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις τις νυκτερινές ώρες εξυπηρετούσαν ανάγκες των κοινωνικο-πολιτιστικών λειτουργιών.

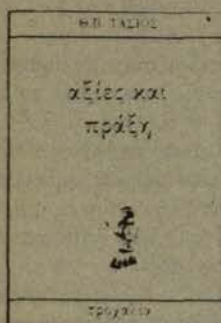
Τέλος η περίφημη διαμάχη των ετών '60 για το Πανεπιστήμιο έξω ή μέσα στη πόλη, διαμάχη που η υποστήριξη της πρώτης θέσης βασιζόταν στο επιχείρημα του γνωστού κλίματος των φοιτητικών εξεγέρσεων των ετών αυτών, φαίνεται να έχει τελειώσει και η πολιτική των ετών 70-80 έστρεψε για διάφορους λόγους το ενδιαφέρον στην επαναχρησιμοποίηση άδειων αξιόλογων κελύφων ή στην ανάπλαση κτιρίων που χρειαζόνταν

συντήρηση μέσα στις πόλεις. Η αξία της σύνδεσης της ζωής των φοιτητών με την κοινωνική ανταλλαγή, που εύκολα η πόλη προσφέρει, σε αντίθεση με τους κινδύνους της απομόνωσης της γνώσης μακριά από την πραγματική ζωή, συντέειναν ώστε να αναπτυχθούν πυρήνες πανεπιστημιακού, νευραλγικά σημεία μέσα στον πολεοδομικό ιστό, κυρίως σε ιστορικές πόλεις, όπως π.χ. στη Φλωρεντία, στη Μπολόνια και σε άλλες.

Η σύνδεση, η συνοχή αυτών των στοιχείων με τη ζωή της πόλης, είναι κάτι που πλάθεται σιγά σιγά και που πιστεύουμε ότι είναι δυνατόν να προβλεφθεί εφόσον διασφαλισθούν οι κατάλληλες συνθήκες μέσα από έναν σωστό προγραμματισμό.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Θ.Π. Τάσιος*, Αξίες και πράξη, εκδ. Τροχαλία, Αθήνα

Κυκλοφόρησε πρόσφατα το βιβλίο του καθηγητή Θ.Τάσιου «αξίες και πράξη», το οποίο αποτελείται από συλλογή άρθρων του συγγραφέα που είτε είχαν δημοσιευθεί υπό τη μορφή επιφυλλίδων σε εφημερίδες και περιοδικά, είτε είχαν ανακοινωθεί σε συνέδρια και συμπόσια, ενώ στα άρθρα συγκαταλέγεται και αδημοσίευτο κείμενο. Το βιβλίο υποδιαιρείται σε τρεις μεγάλες ενότητες: Α) Η Πολιτική και τα Πάθια - της, Β)

Η Ανάπτυξη και το Παθητικό - της, και Γ) Το Πάθος για την Τεχνολογία.

Στο εισαγωγικό κείμενο ο συγγραφέας επιχειρεί να ορίσει την έννοια και σημασία της αξίας, ή καλύτερα των αξιών, καθότι αμέσως ανακλύπουν ευαίσθητες κατηγοριοποιήσεις όπως αισθητικές, ηθικές αξίες, ή πάλι η μεταβλητότητα και τα χαρακτηριστικά των αξιών. Με γνώμονα αυτές τις σκέψεις παρατίθενται στην πρώτη ενότητα κείμενα για τη σχέση σχεδιασμού και ελευθερίας, τα δικαιώματα του πολίτη, τις σχέσεις τέχνης, ελευθερίας και κράτους, τους τρόπους συμμετοχής του πολίτη στα κοινά, τα πανεπιστημιακά πράγματα, τη γλωσσική ακηδία, την κρατική και ιδιωτική τηλεόραση. Στη δεύτερη ενότητα βρίσκουμε κείμενα που αναφέρονται σε όψεις των διαδικασιών ανάπτυξης: ζητήματα οικονομικού σχεδιασμού, σχέσεις οικονομίας, επιστήμης και τεχνολογίας, το ρόλο που διαδραματίζει η έρευνα και τεχνολογία στην Ενωμένη Ευρώπη, τη σχέση ανάμεσα σε επιστημονική-τεχνολογική εκπαίδευση και εθνική ανάπτυξη, την αντι-

φατικότητα της οικονομικής βοήθειας προς τις αναπτυσσόμενες χώρες. Τέλος, η τελευταία ενότητα αναφέρεται σε ιστορικές και κοινωνικές διαστάσεις του φαινομένου της τεχνολογίας. Εδώ τίγονται ζητήματα όπως το «αντιτεχνοκρατικό σύνδρομο του Αρχιμήδη», οι συτοπιστικές διαστάσεις της τεχνολογίας, η αξιολογική στάση που περιλαμβάνεται στην επιστημονικο-τεχνολογική διαδικασία, η επίδραση της τεχνολογίας στην ανθρώπινη ελευθερία κ.ά.

Διαβάζοντας τα κείμενα του καθηγητή Θ.Τάσιου διακρίνει κανείς αμέσως, ότι ο γενικός τίτλος του βιβλίου όντως αποκαλύπτει το συνεκτικό ιστό και καθοδηγητικό νήμα της σκέψης του συγγραφέα. Πρόκειται πράγματι για μια εξαιρετικά εύστοχη και ιδιαίτερα χρήσιμη προσπάθεια να ανιχνευθεί και να εντοπιστεί το αξιακό και αξιολογικό περιεχόμενο όψεων των πρακτικών του ανθρώπου, της ανθρώπινης Πράξης, είτε αυτή ενδύεται τον μανδύα της «Πολιτικής», με τις πολυπληθείς συνιστώσες της, είτε πάλι αναφέρεται σε τεχνικότερες όψεις ανθρώπινων δραστηριοτήτων, όπως είναι η ανάπτυξη και η τεχνολογία.

Ο συγγραφέας επιστρατεύει τη διορατικότητά του και την οξυδερκή ανάλυση προκειμένου να αποκαλύψει τις λανθάνουσες πραγματικότητες που παραμονεύουν πίσω από τους κοινούς τόπους, τις προφάνειες του κοινού νου. Περιττεύει βέβαια να υπογραμμίσουμε ότι, η γλαφυρότητα της γραφής και ο τρόπος παρουσίασης αποτελούν ένα επιπρόσθετο στοιχείο έλξης των κειμένων.

Θα κλείσουμε αυτή τη σύντομη αναφορά παραθέτοντας δίκην επιμυθίου το συνοπτικό προοίμιο του βιβλίου, γραμμένο από τον συγγραφέα:

(*) Ο Θ. Τάσιος είναι Καθηγητής του Τμ. Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ.

«Το βιβλιαράκι αυτό είναι μια συρραφή κειμένων που έχουν δημοσιευθεί τα τελευταία χρόνια, στα ελληνικά ή στα αγγλικά. Το ράμμα όμως αυτής της συρραφής είναι ενδιάκριτο: Πρόκειται για μια επίμονη (έως πληκτική) αναφορά σε ένα κοινό αξιολογικό υπόβαθρο. Είτε γιατί πριν από κάθε Πράξη βρίσκεται μια ισχυρή (ή και ανεπίγνωτη) προτίμηση που παραπέμπει στην έννοια της Αξίας, είτε ακόμη γιατί η κλίμακα αυτών των αξιών είναι ενίοτε τόσο κραυγαλέως ανεστραμμένη...

Έχω κι άλλες φορές υποπέσει στο (βολικό) αμάρτημα της συρραφής. Ίσως όμως ενέχει κάποια σημασία το εκάστοτε συνδετικό στοιχείο των συρραπτομένων κειμένων: Διαλέξεις και δημοσιεύματά μου της εποχής της δικτα-

τορίας είχαν την ελευθερία ως κοινόν προβληματισμό*. Ανάλογη συλλογή κειμένων αμέσως μετά την μεταπολίτευση, είχε στραφεί προς την επιστήμη και την παιδεία**. Αυτά ήταν τότε τα ουσιωδέστατα εν ανεπάρκεια.

Σημαίνει άραγε κάτι το γεγονός ότι η τωρινή συλλογή διαρρέεται λίγο ως πολύ απ' την ανησυχία γύρω απ' τις Αξίες;

Κι επειδή το ερώτημα είναι μόνο ρητορικό, πρέπει μάλλον να ομολογήσω ότι η ανάγνωση των νεοελληνικών πραγμάτων την οποία υποβάλλω είναι βασικά απαισιόδοξη. Το σύνθημα όμως μπορεί να είναι και αισιόδοξο: «Τέρμα τα νανουρίσματα».

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΣΕ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΕΜΠ

Η Ευρωπαϊκή Ακαδημία Επιστημών (Academia Europaea) που ιδρύθηκε το 1988, εξέλεξε μέλος της τον Δρ. Πολιτικό Μηχανικό και Καθηγητή ΕΜΠ **Αντώνιο Κουνάδη**.

Η δεξίωση για τα νέα μέλη της Ακαδημίας έγινε τον Ιούνιο 1992 στη Βουδαπέστη, παρουσία του προέδρου των Ακαδημιών της Ευρώπης.

Η Ευρωπαϊκή Ακαδημία επιστημών είναι ένας αυτοδιοικούμενος οργανισμός που εδρεύει στο Λονδίνο και αριθμεί στους κόλπους του περισσότερους από 1100 διανοούμενους από ολόκληρη την Ευρώπη. Καλύπτονται όλα τα πεδία επιστημών (ανθρωπιστικές, οικονομικές, φυσικές, κοινωνικές, ιατρικές, μηχανικών, κ.λ.π.).

Σκοποί της Ακαδημίας είναι:

- Η υποστήριξη και πρόωξη της Ευρωπαϊκής διανόησης, έρευνας και μόρφωσης.
- Η προαγωγή της Ευρωπαϊκής ταυτότητας στη διανόηση, επιστήμη και έρευνα.
- Η ενθάρρυνση διεπιστημονικής έρευνας και η συνεργασία μεταξύ Ευρωπαίων επιστημόνων και διεθνών επιστημονικών-ερευνητικών Κέντρων.
- Η υποστήριξη νέων ερευνητών τόσο σε προπτυχιακό όσο κυρίως σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Ακόμη, η Ακαδημία στόχο έχει:

- Να δίνει συμβουλές επί των ανωτέρω θεμάτων.
- Να ενθαρρύνει και βοηθά την κινητικότητα διανοουμένων και σπουδαστών στην Ευρώπη.

Η Α.Ε. (Academia Europaea) οργανώνει: 1) ομάδες εργασίας για την μελέτη μείζονος σημασίας θεμάτων, 2) οργανώνει συνέδρια, συμπόσια και 3) δημοσιεύει εργασίες, μονογραφίες κ.λ.π.

Για την επίτευξη των στόχων της συνεργάζεται με την ISCU, Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Ερευνών (Στρασβούργο).

Έλληνες μέλη της Ακαδημίας είναι:

- Ι. Κοντόπουλος, Αστρονόμος, Καθηγητής Παν. Αθηνών.
- Φ. Καφάτος, Καθηγητής, Ινστιτούτο Μοριακής Βιολογίας, Παν. Κρήτης.
- Π. Θεοχάρης, Ομοτ. Καθηγητής ΕΜΠ.
- Π. Παναγιωτόπουλος, Καθηγητής Αριστ. Παν/μίου Θεσσαλονίκης.
- Α. Κουνάδης, Καθηγητής ΕΜΠ.
- Γρ. Σκαλκέας, Καθηγητής Χειρουργικής, Πανεπ. Αθηνών.
- Χρ. Ντούμας, Καθηγητής Αρχαιολογίας, Παν. Αθηνών.

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ του ΕΜΠ

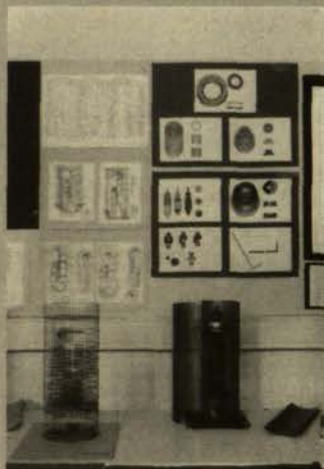
- Ζητείται προς αγορά ή ανταλλαγή τόνος, δράπανο, φρέζα, ηλεκτροκόλληση, σε οποιαδήποτε κατάσταση.
- Ζητούνται παλαιοί δίσκοι RLO 2 για PDP 11/34, προς αγορά ή ανταλλαγή.

- Ζητείται Τεχνίτης Μηχανουργός-Εφαρμοστής για πρωινή ή απογευματινή απασχόληση. Πληροφορίες καθηγητή **Παναγ. Καρύδη** τηλ. 7785637/7754408, FAX 7706308.

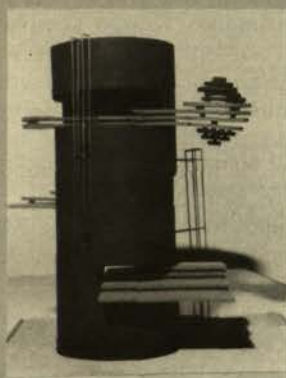
(*) «Οι συνιστώσες της Ελευθερίας, Αλκαίος 1974.

(**) «Σημειώσεις σε πρακτικά θέματα ελευθερίας και παιδείας», Κέδρος 1976.

Άσκηση με Θέμα τον Κύλινδρο

Η προσπάθεια της άσκησης αυτής είναι να δώσει κίνητρα στο σπουδαστή να εκφραστεί με το δικό του τρόπο και να ενεργοποιήσει τον ψυχισμό του.

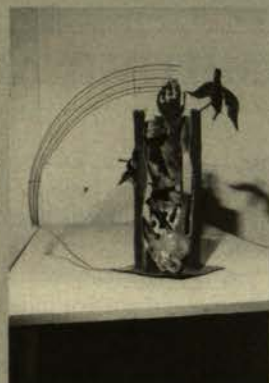

Το θέμα είναι ένα παιχνίδι με τους όγκους, τα κενά και τα πλήρη: υπάρχει ο εσωτερικός πυρήνας και ο εξωτερικός του κυλίνδρου και οι δύο πυρήνες συνδιαλέγονται.

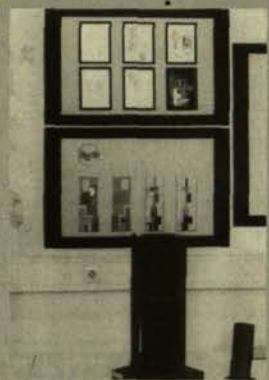
Αυτή η ανταπόκριση ανάμεσά τους συνεχώς μεταβάλλεται, διότι ο κύλινδρος έχει άπειρες στιγμές, και κάθε σπουδαστής μπορεί να ξεχωρίσει όσες θέλει.

Αυτό προβληματίζει τον σπουδαστή και τον βάζει σε δύσκολα μονοπάτια: διότι ο καθένας μας δέχεται διάφορες πιέσεις εξωτερικές, και τελικά δεν ξέρουμε πού φθάνουν τα περιθώρια της εσωτερικής αίσθησης και τι μπορούν να δεχθούν από το περιβάλλον. Η αίσθηση της δύναμης γεννιέται στο σημείο που αρχίζει κανείς να γνωρίζει τον εαυτό του, οπότε από εκεί και πέρα

απελευθερώνεται ψυχικά και εκφράζει το δικό του ψυχισμό. Είναι αυτό που λέμε, ότι: και εδώ υπάρχουν νόμοι, και όταν φθάσει κανείς στο σημείο να τους ξεπεράσει, από κει και πέρα αρχίζει πλέον η δημιουργία. Βέβαια ο κύλινδρος σαν σχήμα είναι πολύ κλειστός, και ο άνθρωπος αισθάνεται περιορισμένος. Τα ερεθί-

σματα όμως του εξωτερικού χώρου επικοινωνούν με τον εσωτερικό από τα δυο κατακόρυφα ανοίγματα και από τα διάφορα ανοίγματα που δημιουργεί ο κάθε σπουδαστής στις δύο μεγάλες επιφάνειες, ώστε να υπάρξει

διαλεκτική επικοινωνία του εσωτερικού και του εξωτερικού χώρου.

Με αυτό τον τρόπο επιχειρούμε ένα πείραμα, μια προσπάθεια που αποσκοπεί στο να αναπτύξουμε την προσωπική δημιουργικότητα κάθε σπουδαστή.

Και αυτό θα συντελεσθεί με την ευρηματικότητα που θα ανοιχτεί ή θα κλειστεί σε ένα γεωμετρικό σχήμα.

*Γιώργος Καλακαλλάς**

(*) Ο Γ. Καλακαλλάς είναι Επίκ. Καθηγητής του Τμ. Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ.

Από το χώρο της Λογοτεχνίας

Η Βύθιση του Τιτανικού

του Αλέξη Αλεξάκη*

Ο πλατύς διάδρομος στρωμένος με μαρμάρινες πλάκες οδηγεί στις μεγάλες αίθουσες στο βάθος.

Δεξιά του διαδρόμου το περιστύλιο. Αγάλματα αρχαίων θεών στολίζουν τα ενδιάμεσα διαστήματα των κίωνων. Αριστερά, σε ειδικά διαμορφωμένες εσοχές στους τοίχους, είναι τα αγάλματα και οι προτομές των ευεργετών. Από τα ανοίγματα του περιστηλίου φαίνεται ο κήπος. Οι κολώνες του διαδρόμου φθάνουν ψηλά, όπου και συγκρατούν ανάλαφρα την οροφή του οικοδομήματος. Σχεδιασμένη πιστά στον Ελληνικό κλασικό ρυθμό διοχετεύει προς τα κάτω όλη την μεγαλοπρέπεια που ανταμώνει με την τέχνη, την αγάπη για το ωραίο, με την αρετή για την πειθαρχία, το σεβασμό για το σχολείο, με την προοπτική για ζωή και δημιουργία.

Είναι η ημέρα της απονομής του μεγάλου τίτλου στη νέα επιστήμονα. Ο γέρο καθηγητής της και δάσκαλός της την περιμένει έξω στην αρχή του διαδρόμου. Μόλις φάνηκε στην μεγάλη είσοδο έτρεξε κοντά του. Τον έπιασε από το χέρι. Έλαμπε από χαρά και ευτυχία, μα συγχρόνως έτρεμε από φόβο και ταραχή. Στηρίχτηκε επάνω του. Άρχισαν να περπατάνε. Διασχίζουν τον χώρο έως το άλλο άκρο. Έσκυψε προς το μέρος της για να της δώσει κουράγιο, «Έχεις ξανάρθει στη σύγκλητο; Α ναι βέβαια μερικές φορές πριν, του απήντησε, σε κάποιες τελετές», στην ενθρόνιση του Καθηγητή... την 25η Μαρτίου. «Μα κάθε φορά με καινούργια συναισθήματα». Ξεθάρρησε λίγο και συνέχισε με σιγανή, αλλά σταθερή φωνή βλέποντας προς τα πάνω και με λίγο απλανές βλέμα. «Νοιώθω Δάσκαλε πως διαβαίνοντας τους χώρους αυτούς, σου δίνει την αίσθηση το όλο περιβάλλον πως βαδίζεις σ' ένα τόπο Ιερό... Μπαίνεις σιγά-σιγά στα άδυτα μιας μυσταγωγίας, που σε εξυψώνει και σε οδηγεί σ' έναν άλλο τόπο τελείως διαφορετικό απ' αυτόν γύρω σου».

Σταμάτησε γύρισε και τον κοίταξε.

Συνέχισαν αργά. Με την πάντα ήρεμη φωνή του της απάντησε:

«Αφήνεις πίσω τον βέβηλο εαυτό σου. Χαίρεσαι ότι έτυχε αυτής της αξίωσης να βαδίσεις μέσα από αυτό που έφτιαξαν τόσο ζεστά, τόσο ολόψυχα, άλλοι, πολλά χρόνια πριν».

Τη βοηθά προσεκτικά να περάσει το κατώφλι από τον πλατύ διάδρομο στην αίθουσα της Συγκλήτου. Η μεγάλη σάλα λάμπει. Χειροκροτήματα υποδέχονται την είσοδό τους. Προς τα δεξιά σηκώνονται όρθιοι οι καθηγητές, τα μέλη της Συγκλήτου. Στο βάθος μία ομάδα φοιτητών ντυμένοι με τις εορταστικές στολές τους. Αποτελούν την χορωδία του Ιδρύματος. Μαζί με τον μαέστρο, ακουμπισμένο στο πιάνο, είναι έτοιμοι να κοσμήσουν με τη μουσική τους την όλη τελετουργική διαδικασία.

Από την πλευρά της εισόδου και προς τα αριστερά οι προσκεκλημένοι, συνάδελφοι και φίλοι. Ανάμεσά τους διακρίνει τον πατέρα της. Προσπάθησε να κρύψει την συγκίνησή του μόλις την είδε στελνόντάς της ένα χαμόγελο. Ακριβώς από πίσω του, στον ξύλινο επενδεδυμένο τοίχο, κρέμεται το πρώτο απονεμημένο Δίπλωμα της Σχολής. Διάβασε για να ξεφύγει για λίγο από την αμηχανία «Σχολή των Τεχνών».

«Απονέμεται το παρόν Δίπλωμα με βαθμό Άριστα στον ...» Στάθηκε για λίγο σ' αυτό το «Σχολή Τεχνών» Αναλογίστηκε. Πώς αυτή μία Μηχανικός... πόσο μακριά ήταν απ' αυτό που για πρώτη φορά η Σχολή είχε ιδρύσει το 1850. Εκτός εάν -οκέφτηκε με λίγη ικανοποίηση- το να αξιοποιεί σωστά αυτά που διδάχτηκες ή και αυτά με τα οποία πρόκειται να ασχοληθείς, σημαίνει πως πρέπει να τα παρουσιάσεις με τέχνη. Η επιστήμη συλλογίστηκε και η εφαρμογή της, είναι μία Τέχνη. Μα και το να Ζεις είναι τέχνη, της ήλθε στο νου το βιβλίο του Αντρέ Μωρουά.

Περίεφερε το βλέμα της ένα γύρω. Η επίπλωση όπου μπόρεσε να διακρίνει είναι προσεγγιμένη και ανάλογη της Αρχιτεκτονικής του κτιρίου. Κλασική και αυτή με εβένινα σκαλιστά δημιουργήματα. Δεν μπόρεσε να κρύψει τον θαυμασμό της σε κάθε τι που έβλεπε. Το γραφείο του Πρύτανη, ένα σωστό έργο τέχνης με σκαλισματα από ξύλο, ανάγλυφο διακοσμημένο και συνδυσασμένο με δέρμα και μπρούτζο. Εντυπωσιάστηκε ιδιαίτερα όμως με ένα κάθισμα που ήταν εμπρός από το γραφείο. Κατασκευασμένο εξ' ολοκλήρου από πολύτιμο ξύλο σε ρυθμό ελληνορωμαϊκό, έλαμπε ξεχωριστά από τα άλλα.

Εκείνο όμως που της άφησε πολλά συναισθήματα και που χαράχθηκε βαθιά στη μνήμη της, ήταν οι α-

(*) Ο Α. Αλεξάκης είναι ΕΔΤΠ του Τμ. Χημ. Μηχανικών ΕΜΠ

ναρτημένοι πίνακες στους τοίχους. Προσωπογραφίες των παλαιότερων Πρυτάνεων από της ιδρύσεως της Σχολής έως και σήμερα, τοποθετημένες με την ανάλογη χρονική σειρά. Ζωγραφισμένοι πίνακες με λάδι από το χέρι των καλύτερων ελλήνων Καλλιτεχνών.

Πρόσεξε καλύτερα, σε μία κορνίζα την μπρούτζινη πλακέτα, Νικηφόρος Λύτρας, σε μία άλλη Ιακωβίδης, σε κάποια άλλη...

Το βλέμα της κατέβηκε πιο κάτω. Σε μία βιτρίνα το μοντέλο ενός πλοίου, μια θαυμάσια κατασκευή, λεπτεπίλεπτο, με κάθε λεπτομέρεια φτιαγμένο. Θαύμασαν τα μάτια της τα ξάρτια... τα φινιστρίνια...

Η Σχολή σαν ένα πλοίο, πόσους μετέφερε από τον ένα τόπο στον άλλο...

Στην εποχή των μεταναστών, στην αποβάθρα περίμεναν να μπουν στο υπερωκεάνιο για τον Νέο Κόσμο αμέτρητα πλήθη. Η μετάβαση από τον κόσμο της φτώχειας στον κόσμο του ονείρου και των προσδοκιών.

Πόσοι δεν έχουν περάσει απ' αυτές τις αιθουσες. Πόσοι νέοι... Στα τόσα χρόνια από τότε που φτιάχτηκε αυτό το σκαρί, πόσους δεν μετέφερε από την ακτή της αμάθειας στην προβλήτα του νέου κόσμου, του κόσμου της μάθησης.

Το Σχολείο της. Ένας Τιτανικός.

Της φάνηκε αμέσως ότι βρισκόταν πράγματι στο σαλόνι ενός πανέμορφου πλοίου, ενός αξιαγάπητου και λατρευτού Τιτανικού. Όπου από στιγμή σε στιγμή ο πλοίαρχος θα ανήγγειλε την απονομή του Διδακτορικού της Διπλώματος. Θα γινόταν και εκείνη μέλος του άξιου και θαυμάσιου πληρώματός του. Θα ορκιζόταν αιώνια πίστη, στις αρχές και παραδόσεις της πειθαρχίας, της διδασκαλίας, της επιστήμης, θεματοφύλακας του ήθους και της αγάπης προς το ωραίο και το ιδανικό.

Ευτυχώς που ο δικός της Τιτανικός δεν κάνει το παρθενικό του ταξίδι και δεν πρόκειται ποτέ να συναντήσει ένα παγόβουνο στην πορεία του.

Θυμάται τα λόγια του γέρου δασκάλου της. Της συμπαραστάθηκε σαν αληθινός πατέρας από τότε που πρωτοήλθε μικρή φοιτήτρια και μαθήτριά του σ' αυτό το Σχολείο. Ήταν παιδί τότε που έχασε τη μητέρα της. Η μικρότερη στην οικογένεια, η μόνη που θέλησε να σπουδάσει από τα τέσσερα αδέρφια της. Κατάφερε έπειτα από σκληρό αγώνα και διάβασμα να περάσει στις εισα-

γωγικές του Πολυτεχνείου, και μάλιστα με καλή σειρά. Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών της την κράτησε στο εργαστήριό του ως βοηθό στις έρευνές του, εκτιμώντας το ήθος και την ικανότητά της. Σαν ένας άλλος Κρίστιαν Άντερσεν της είχε πει: «τα παγόβουνα δεν βρίσκονται μόνο στη θάλασσα υπάρχουν και στη ζωή μας. Πολλοί μικροί παγοκρύσταλλοι φωλιάζουν στις καρδιές των ανθρώπων. Αλοΐμονο. Κάθε αίσθημα, κάθε ζεστασιά, κάθε είδους ανθρωπιά παγώνει και εγκλωβίζεται κάτω από το ψύχος τους.

Κάθε παλμός παραμένει ακίνητος. Δυστυχώς τότε παιδί μου η λογική ή το συναίσθημα απουσιάζουν. Ο άνθρωπος που έχει μέσα του αυτούς του κρυστάλλους παύει να ενεργεί με τη συνειδησή του. Απουσιάζει κάθε είδους επαφή με αυτό που λέμε βαθειά γνώση του εαυτού ή άγγιγμα της ψυχής, και μαζί μ' αυτό άγγιγμα της ύπαρξης και του θείου. Εάν είναι πολλοί αυτοί οι άνθρωποι και ενωθούν, τότε θα έχουμε ένα παγόβουνο. Οι πράξεις τους θα είναι καταστρεπτικές. Η σύγκρουση με κάποιο πλοίο θα είναι μοιραία».

Ξαφνιάστηκε. Τα χειροκροτήματα που ακολούθησαν την είσοδο του Πρύτανη την έφεραν στη πραγματικότητα.

Η μικρή τελετή έληξε μετά από λίγο. Ευτυχισμένη... Πλημμυρισμένη από φίλους και συναδέλφους έπαιρνε συγχαρητήρια...

...

Αλόφρων έτρεξε... Μπήκε στον πλατύ διάδρομο με το περιστήλιο δεξιά.

Σήκωσε τα μάτια της επάνω και είδε τα αποκαΐδια, να κρέμονται από την σκεπή. Νερά έπεφταν βροχή από παντού.

Άνοιξε δρόμο μέσα από τα χαλάσματα. Πεσμένα αγάλματα, καμμένα ξύλα, χαρτιά, πεταμένα σκισμένα βιβλία, καμμένα έπιπλα.

Κάπου πιο κει, μέσα σε ένα σωρό στάχτες, κάτι ξεχώρισε. Έσκυψε και το πήρε. Τα δάκρυα δύσκολα συγκρατήθηκαν. Το έσφυξε επάνω της σαν το χαμένο παιδί της.

Ήταν το κιτρινωμένο χαρτί του πρώτου διπλώματος.

«Σχολή των Τεχνών» απονέμεται το παρόν Δίπλωμα στον... έτος 1850...